

PROFITUL - PERFORMANȚĂ ANTREPRENORIALĂ FĂRĂ LIMITE

Ana PEGZA

Universitatea Tehnică a Moldovei, Facultatea Inginerie Economică și Business, Departamentul Economie și Management, C-181, Chișinău, Republica Moldova

ana.pegza@yandex.ru

Rezumat: *Condițiile economiei actuale determină orientarea agenților economici spre acționarea cât mai eficientă în scopul obținerii și maximizării profitului, și nu spre activarea în pierdere. Actualmente, se atrage o deosebită atenție studiului influenței a diferitor factori asupra profitului/pierderii cu scopul de a scoate în evidență și de a mobiliza posibilitățile de sporire a acestuia și a rentabilității existente la moment în întreprindere.*

Evident că vitalitatea întreprinderii depinde în mare măsură de rezultatul său financiar pozitiv și deci, sporirea eficienței activității economico-financiare devine un obiectiv primordial pentru fiecare entitate din Republica Moldova.

Cuvinte-cheie: *Profit, pierdere, funcțiile profitului, tipuri, factori de influență, maximizarea profitului.*

Introducere: Dorința de câștig domină omenirea de la bun început. În teoria economică este standart să presupunem că activitatea firmelor este ghidată de obținerea și maximizarea profitului. Aceasta se aplică în mod egal întreprinderilor care operează atât pe piețele concurențiale cât și pentru cele cu putere de monopol. În acest caz diferența se accentuează în ceea ce privește scenariul ales, variabilele ce sunt sub controlul firmei și modalitatea de interacțiune strategică cu alte organizații, beneficiari.

Un rol important în atingerea acestui obiectiv îl deține contabilitatea, care generând informații clare, inteligibile, relevante, credibile, comparabile și oportune (după abordarea cadrului Normativ Contabil și a literaturii de specialitate), participă la sistemul decizional al entității. Economistul francez Eveline Lande apreciază contabilitatea ca „o tehnică care permite interpretarea sau măsurarea evenimentelor economice furnizând o informație financiară” [1], considerând obiectivul „de măsurat și a traduce activitățile unei entități”. Deci contabilitatea servește la cunoașterea existențelor patrimoniale, realizarea gestiunii patrimoniului și determină baza pentru adoptarea deciziei.

În general profitul reprezintă rezultatul pozitiv al unei entități. Cu alte cuvinte profitul reprezintă un indicator calitativ al eficienței activității întreprinderii. De asemenea, rezultatul financiar indică raționalitatea utilizării resurselor, mijloacelor de producție, capitalului, investițiilor, forței de muncă. În operele marilor economiști putem identifica mai multe viziuni referitoare la profit:

- K. Marx-, „Profitul își are sursa în plus valoarea sau în valoarea nou creată”
- F.H. Knight- „Profitul este recompensa pentru riscul asumat de antreprenor”
- J.Schumpeter-, „Profitul recompensează acțiunea, dinamica și inovația antreprenorului
- H.F. Marshall- „Profitul este o recompensă ce se cuvine întreprinzătorului pentru riscul și funcțiile sociale pe care și le asumă în activitatea economică”

Fiind scopul comun al antreprenoriatului profitul îndeplinește mai multe funcții, ce se reflectă la nivelul entității, individual și macroeconomic [5].

La nivelul organizației sunt relevate următoarele funcții:

- Analizează efectul economic al entității. Dacă compania obține profit atunci toate costurile de producție sunt acoperite de veniturile obținute pe parcursul activității sale.
- Stimulează dezvoltarea fructuoasă a întreprinderii. Anume profitul este baza pentru extinderea producției, ameliorarea calității produselor, serviciilor, lucrărilor, motivarea salarială a angajaților și atragerea altor parteneri etc.

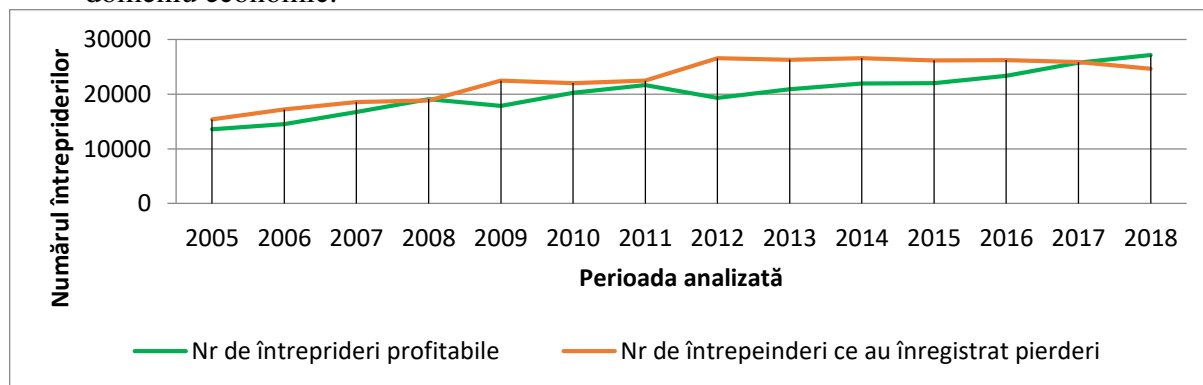
- Surse de formare a bugetului nu numai a entității, dar și cel al statului prin intermediul achitării taxelor și impozitelor.

La nivel individual se pronunțează următoarele funcții:

- Stimularea inițiativei din partea antreprenorilor într-o anumită activitate.
- Motivarea asumării riscurilor atât într-o activitate practică pe o perioadă îndelungată de timp cât și în lansarea unei noi direcții de activitate.

Ceea ce privește treapta macroeconomică, aici se conturează o serie de funcții precum:

- Stimularea relațiilor agenților economici de pe aceeași piață pentru crearea și menținerea unei concurențe loiale.
- Influențarea dezvoltării economice a statului și a progresului social. Anume prin rezultatul financiar a tuturor antreprenorilor din cadrul statului se oglindește eficiența economiei naționale (Figura 1) și posibilitățile de extindere continuă.
- Cultivarea spiritului antreprenorial în rândul tinerilor. De fapt „spiritul de inițiativă și antreprenariat” este inclus de către Uniunea Europeană în cele 8 competențe ale învățării pe tot parcursul vieții. Abilitatea individului de a identifica, analiza și valorifica noi oportunități, de a pune în practică ceva nou, de a planifica este necesară nu numai în domeniu economic.

Figura 1. Evoluția numărului întreprinderilor profitabile și neprofitabile în perioada 2005-2018 în Republica Moldova.

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor prezentate de statistica.md.

Din graficul de mai sus observăm că în perioada 2008-2017 numărul întreprinderilor neprofitabile este mai vast decât cele profitabile, reprezentând un indicator nefavorabil al economiei naționale. Cu toate acestea numărul întreprinderilor profitabile cât și cele neprofitabile are o tendință pozitivă de creștere, în mediu cu 878 și respectiv 820 de entități în fiecare an.

Reieșind din diferența dintre o abordare economică și una contabilă a costurilor la nivel microeconomic distingem profit contabil (PC) și economic (PE).

Profitul contabil este cel înregistrat în declarațiile de profit și pierdere ale organizației și denotă diferența dintre venituri și cheltuieli, determinarea căruia este reglementată de legislația normativă.

Pe de altă parte profitul economic (PE) include o comparație teoretică între costul de oportunitate și veniturile reale obținute. Important este să delimităm diferența dintre profit contabil și profit economic deoarece PE se bazează pe scenarii posibile pe când PC reflectă ceea ce sa întâmplat de fapt. PE reprezintă un important instrument în procesul analizei și selectării proiectelor convenabile.

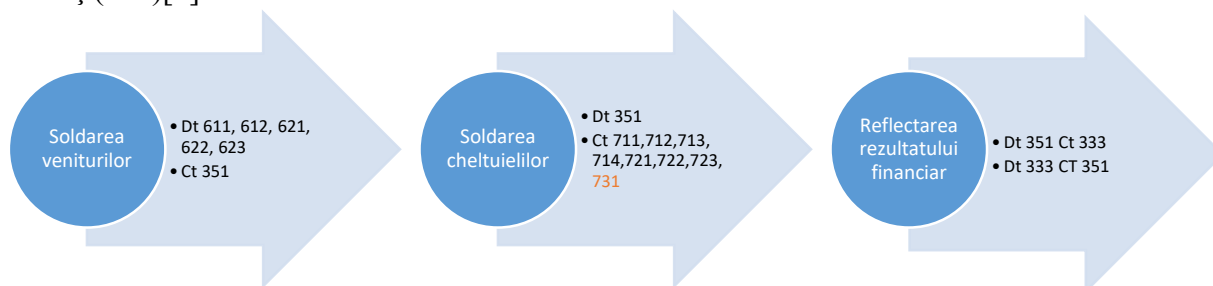
În situațiile financiare ale unei entități se operează cu următoarele tipuri de profit:

Profit până la impozitare- este reflectat în situația de profit și pierderi a entității și care poate fi dedus prin contabilitatea tuturor operațiunilor comerciale.

Profit net- profitul pierderea netă pentru perioada de gestiune denumit și profitul dedistribuit reprezintă mărimea profitului ce rămâne la dispoziția entității după achitarea impozitelor și taxelor obligatorii (Figura2). Profitul net al perioadei de gestiune și cel al anilor

precedenți poate fi utilizat în mai multe direcții conform deciziei proprietarilor (acționarilor asociațiilor)entității.

Profit nerepartizat (pierdere neacoperită) al anilor precedenți”- apare la reformarea bilanțului și se contabilizează ca diminuare a profitului net al perioadei de gestiune(contul 333) și majorare a profitului nerepartizat sau diminuare a pierderii neacoperite a anilor precedenți(332)[8].

Figura 2. Mecanismul de determinare a profitului/ pierderii nete în contabilitate.

Sursa: Elaborat de autor în baza surselor [10,11].

În literatura de specialitate se face uz și de alte tipuri de profit decât cele din contabilitate printre care:

- Profit normal(minim necesar)- compensarea minimă pe care trebuie să o obțină o întreprindere pentru activitatea sa desfășurată, egalându-se veniturile și costurile.
- Profit supernormal- orice profit care depășește profitul normal, adică peste nivelul necesar pentru a menține efortulantreprenorului în activitatea sa curentă.
- Profit de monopol-venitul firmelor monopoliste pe piață, care-și realizează producția la un preț de monopol.
- Profit atribuibil- o parte din profitul total estimat într-un contract pe termen lung atribuit unei părți a lucrării finalizate la o dată contabilă specificată.
- Profit legitim(admis)-ce este strâns legat de activitatea antreprenorială și care respectă prevederile legislației în vigoare ale statului.
- Profit nelegitim(nemeritat)- poate apărea în urma unor încălcări deliberate a legislației în vigoare și prezintă o parte a economiei tenebre[3].

Importanța mărimii și ratei profitului a determinat declanșarea unui studiu asupra factorilor ce ar putea influența, într-o oarecare măsurărezultatul final, ce va continua numaidecât cu elaborarea unui șir de măsuri de optimizare. Printre factorii dependenți de activitatea firmei se numără:

- A. Cantitatea și calitatea producției. Cel mai de bază factor care afectează profitul în orice afacere, indiferent de sector este numărul de unități de producție. Un produs competitiv pe piață concurentă este cel de o calitate corespunzătoare.
  - B. Nivelul productivității factorilor de producție: munca, natura, capitalul.
  - C. Viteza de rotație a capitalului, care este direct proporțională asupra masei profitului. Cu cât entitatea reușește să realizeze mai multe rotații utilizând capitalul firmei cu atât productivitatea firmei va spori.
  - D. Costul producției. Un factor-cheie, care prin reducerea valorii sale mărește considerabil masa profitului obținut.
  - E. Modul în care se distribuie valoarea bunului fabricat între centrele de cost.
- Din grupul factorilor independenți de activitatea antreprenorului putem menționa:

- A. Prețul de achiziție, aprovizionare a factorilor de producție. Contravaloarea muncii, capitalului și a materiei este formată, în condițiile unei pieți libere, de mecanismul cererii și ofertei, deci întreprinderii îi rămâne să primească acesta.
- B. Prețul de realizare a bunurilor, serviciilor și lucrărilor ce influențează direct asupra mărimii profitului. Legătura dintre aceste 2 variabile poate fi vizualizată prin relația:

$$P= CA-CT,$$

unde CA este cifra de afaceri (cantitatea * prețul producției gata), iar CT- costul total al acesteia.

C. Nivelul impozitelor și taxelor obligatorii pe care întreprinderea trebuie să le plătească. Conform curbei lui Laffer nivelul impozitării catehizează nivelul activității economice la nivel individual și național.

D. Reglementările guvernamentale.

E. Mediul concurențial [2,4,5,6].

Concluzii

Din cele menționate mai sus concluzionăm că pentru orice entitate obținerea unui profit reprezintă garantul continuității activității acesteia, o motivație permanentă și eficientă. De aceea se atrage atenție modalităților de maximizare a profitului. În condițiile unei pieți abstracte un profit maxim se obține la volumul de producție ce corespunde situației când Costul marginal=Venitul marginal, însă, în realitate entitatea nu are posibilități de a stabili rezonabil valorile acestora. Acest neajuns a fost soluționat printr-o altă abordare și anume prin obținerea celei mai mari diferențe dintre venitul total și costul total, care, de fapt, este o transpunere reală a primei condiții menționate. Totodată maximizarea își are limitele sale, dintre care numim: prezența pe piață a mai multor organizații care vor influența rezultatul, existența unui risc pur de a eșua, de a comite erori sau stabilirea și a altor obiective sociale, spre exemplu administrarea entității ca o cooperativă pentru a crește nivelul bunăstării părților interesate.

Referințe

Cărți:

1. LANDE E., BLIN P., DENOS P. și al. Contabilitatea financiară aprofundată. Ediția a 2-a revizuită.- București: Editura Economică, 2002.
2. HULTGREU T., Factors that Influence Profits. National Bureau of Economic Research.
3. HASHIMZADE N., MYLESAND G., BLACK J. A Dictionary of Economics. Oxford University Press, 2017.

Referințe Web:

4. <https://www.myaccountingcourse.com/accounting-dictionary/economic-profit>, accesat la 25.02.2020
5. <https://dutyfree58.ru/ro/chto-takoe-pribyl-pribyl-raschet-pribyli/>, accesat la 25.02.2020
6. <https://beef.unl.edu/six-factors-affecting-profit>, accesat la 25.02.2020
7. [http://socio-umane.ct-asachi.ro/e107_files/downloads/Economie/Biblioteca%20AEL/Profitul%20\[ael\].pdf](http://socio-umane.ct-asachi.ro/e107_files/downloads/Economie/Biblioteca%20AEL/Profitul%20[ael].pdf), accesat la 26.02.2020
8. <http://www.economicdiscussion.net/perfectly-competitive-equilibrium/profit-maximising-output-decision-for-any-firm/16386>, accesat la 27.02.2020
9. <https://statistica.gov.md/>, accesat la 27.02.2020

Reglementări legale și legi, organizații:

10. Standardul Național de Contabilitate „CAPITAL PROPRIU ȘI DATORII” din 2013 (în vigoare 2014).
11. Planul General de Conturi Contabile. Aprobabil prin ordinul Ministrului Finanțelor nr. 100 din 28.06.2019 (în vigoare 01.01.2019). Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 230-237 art. 1275 din 19.07.2019.